

**VILKAVIŠKIO R. ALVITO MOKYKLOS-DAUGIAFUNKCIO CENTRO
2019–2020 MOKSLO METŲ PAGRINDINIO UGDYMO PROGRAMOS
UGDYMO PLANAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Mokyklos-daugiafunkcio centro ugdymo planą parengė 2019 m. birželio 3 d. direktoriaus įsakymu Nr. VU-24 sudaryta darbo grupė.

2. 2019–2020 mokslo metų mokyklos-daugiafunkcio centro pagrindinio ugdymo programos ugdymo planas parengtas, vadovaujantis 2019–2020 ir 2020–2021 mokslo metų Pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų Bendraisiais ugdymo planais, patvirtintais Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. balandžio 15 d. įsakymu Nr. V-417, Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-1309, Nuosekliojo mokymosi pagal bendrojo ugdymo programas tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. ISAK-556 (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. liepos 17 d. įsakymo Nr. V-767 pakeitimas), Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. V-1795, Profesinio orientavimo vykdymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V-1090/A1-314, Lietuvos higienos norma HN 21:2017 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2017 m. kovo 13 d. įsakymu Nr. V-284, Mokymosi pagal formaliojo švietimo programas (išskyrus aukštojo mokslo studijų programas) formų ir mokymo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. V-1101, Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. ISAK-2695 (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. kovo 29 d. įsakymo Nr. V-554 redakcija), Geros mokyklos koncepcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-1308, mokyklos strateginiais tikslais atsižvelgiant į bendruomenės poreikius, tradicijas ir turimus išteklius.

Mokyklos-daugiafunkcio centro ugdymo planas reglamentuoja pagrindinio ugdymo pirmosios ir antrosios dalių bei neformaliojo švietimo programų vykdymo reikalavimus.

3. Pagrindinio ugdymo plano tikslas – apibrėžti bendruosius ugdymo programų vykdymo reikalavimus mokyklos ugdymo turiniui formuoti ir ugdymo procesui organizuoti, sudarant lygias galimybes kiekvienam mokiniui siekti asmeninės pažangos ir įgyti mokymuisi visą gyvenimą būtinų bendrųjų ir dalykinių kompetencijų.

4. Pagrindinio ugdymo plano uždaviniai:

4.1. susitarti dėl nuostatų, reikalingų mokyklos ugdymo turiniui, planams ir mokymosi aplinkai kurti ir pritaikyti pagal mokinių mokymosi poreikius;

4.2. nustatyti pamokų skaičių, skirtą ugdymo programoms įgyvendinti;

4.3. kurti ugdymo proceso dalyvių sąveiką (mokytojo ir mokinio, mokinio ir mokinio, mokymo ir mokymosi aplinkų) ugdymo(si) procese, siekiant personalizuoto ir savivaldaus mokymosi.

5. Su mokyklos-daugiafunkcio centro ugdymo plano projektu mokyklos-daugiafunkcio centro bendruomenė supažindinta 2019 m. birželio 26 d., visi būtini nutarimai priimti Mokytojų tarybos posėdžiuose (2019 m. birželio 26 d. protokolinis nutarimas Nr. MP-5, 2019 m. rugpjūčio 30 d. protokolinis nutarimas Nr. MP-6).

6. Mokyklos-daugiafunkcio centro ugdymo plane vartojamos sąvokos, apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir kituose švietimą reglamentuojančiuose teisės aktuose (BUP 4 punktas).

II SKYRIUS UGDYMO ORGANIZAVIMAS PIRMASIS SKIRSNIS MOKSLO METŲ TRUKMĖ

7. Ugdymo organizavimas 5–10 klasėse:

7.1. 2019–2020 mokslo metai.

7.1.1. Mokslo metų ir ugdymo proceso pradžia – 2019 m. rugsėjo 2 d.

7.1.2. Mokomasi penkias dienas per savaitę, ugdymo proceso trukmė 5–10 klasėms mokiniams – 185 ugdymo dienos. Ugdymo diena – ne mažiau nei 5 pamokos;

7.1.3. 2019–2020 m. m. po pamokų vykdomos pažintinės, kultūrinės, meninės, kūrybinės veiklos laikas perskaičiuojamas į 5 ugdymo dienų laiką (žr. 13.5.2 punkte).

7.1.4. Ugdymo procese skiriamos atostogos:

Klasės	5	6	7	8	9	10
Trimestrų trukmė	1-asis 09–02 – 11–29 2-asis 12–02 – 02–28 3-iasis 03–02 – 06–16					
Rudens atostogos	2019 m. spalio 28 d. – spalio 31 d.					
Žiemos (Kalėdų) atostogos	2019 m. gruodžio 23 d. – 2020 m. sausio 3 d.					
Žiemos atostogos	2020 m. vasario 17 d. – vasario 21 d.					
Pavasario (Velykų) atostogos	2020 m. balandžio 14 d. – balandžio 17 d.					
Vasaros atostogos*	2020 m. birželio 17 d. – rugpjūčio 31 d.					

*Vasaros atostogų pradžia nustatoma atsižvelgiant į 13.5.2 punkte perskaičiuotą 5 ugdymo dienų laiką.

8. Pamokų laikas:

1 pamoka: 8.00–8.45

2 pamoka: 8.55–9.40

3 pamoka: 9.50–10.35

4 pamoka: 10.55–11.40 (pietų pertrauka 5–10 klasių mokiniams)

5 pamoka: 12.00–12.45

6 pamoka: 12.55–13.40

7 pamoka: 13.50–14.35

9. Mokyklos-daugiafunkcio centro vadovas, iškilus situacijai, keliančiai pavojų mokinių sveikatai ar gyvybei, ar paskelbus ekstremalią situaciją, priima sprendimus dėl ugdymo proceso koregavimo ir informuoja Vilkaviškio rajono savivaldybės administraciją.

10. Jei oro temperatūra – 20 laipsnių ar žemesnė, į mokyklą gali nevykti 5 klasių mokiniai, esant 25 laipsniams šalčio ar žemesnei temperatūrai – ir kitų klasių mokiniai. Šios dienos įskaičiuojamos į mokymosi dienų skaičių. Šiltuoju metų laikotarpiu, temperatūrai mokymosi patalpose viršijus numatytąją Lietuvos higienos normoje HN 21:2017 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. V-773 „Dėl Lietuvos higienos

normos HN 21:2017. „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, ugdymo procesas gali būti koreguojamas ir organizuojamas kitose erdvėse.

ANTRASIS SKIRSNIS MOKYKLOS-DAUGIAFUNKCIO CENTRO UGDYMO PLANAS. RENGIMAS IR ĮGYVENDINIMAS

11. Mokyklos-daugiafunkcio centro ugdymo turinys formuojamas vadovaujantis mokyklos strateginiame plane numatytais tikslais, mokyklos veiklos įšivertinimo, Nacionalinės mokyklų vertinimo agentūros išorinio rizikos vertinimo ataskaita 2019 m. birželio 20 d. Nr. A-46, mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo ugdymo procese stebėseną, nacionalinių mokinių pasiekimų patikrinimo rezultatais, konkrečiais mokinių ugdymo(si) poreikiais.

Nacionalinio mokinių pasiekimų patikrinimo testų rezultatai:

Klasė	Dalykas	Pagrindinio ir aukštesniojo lygmens bendra taškų dalis (%)			
		2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
6 klasė	Skaitymas	61,6	75	84,6	83,3
	Rašymas	50	50	46,2	66,7
	Matematika	50	83,3	100	66,7
8 klasė	Skaitymas	73,3	37,6	46,6	-
	Rašymas	53,3	75,1	33,3	-
	Matematika	47,1	62,5	40	63,7
	Gamtos mokslai	50	68,8	66,7	91
	Socialiniai mokslai	83,4	68,8	66,6	-

Lyginant nacionalinio mokinių pasiekimų patikrinimo rezultatus matyti, kad 6 klasėje šiais mokslo metais pagerėjo rašymo pasiekimai (20,5 %), bet sumažėjo skaitymo (1,3%) ir matematikos (33,3%) pasiekimai. Tobulintinos sritys 2019 – 2020 mokslo metams: skaityme reikia daugiau dėmesio skirti interpretavimui bei išvadų darymui, rašyme – turiniui ir raštingumui, matematikoje – problemų sprendimui, skaičiams ir skaičiavimui.

8 klasės mokinių tiek matematiniai pasiekimai (23,7%), tiek gamtos mokslų (24,3%) pagerėjo. Tobulintinos sritys 2019 – 2020 mokslo metams: matematikoje daugiau dėmesio bus skiriama problemų sprendimui, geometrijai, matams ir matavimui, gamtos moksluose – gamtos tyrimams, medžiagoms ir jų kitimams.

2016 m. nepasiekė patenkinamo lygio 25 % mokinių, 2017 m. – 11 % mokinių, 2018 m. – 33 % mokinių, 2019 m. – 9,1% mokinių.

Mokinių profilius analizavo dalykų mokytojai, juos aptarė su mokiniais. Gautos ataskaitos buvo analizuojamos mokytojų metodinėse grupėse Tėvai atvyko į mokyklą individualiems pokalbiams. Šeštos ir aštuntos klasių mokinių pasiekimų tyrimų rezultatai buvo lyginami su tų pačių mokinių testų rezultatais ankstesnėse klasėse.

Analizuojant 2018 metų 6 ir 8 klasės nacionalinio mokinių pasiekimų patikrinimo voratinklines diagramas buvo atkreiptas dėmesys į patyčių situacijos mokykloje rodiklį. Jis neigiamas (6 klasėje – -0,35, 8 klasėje – -0,03) Lyginant su 2017 metų voratinklinės diagramos duomenimis šis rodiklis sumažėjo. Siekiant mažinti patyčių situaciją tarp mokinių klasės vadovai vedė bendras veiklas su mokyklos pagalbos specialistais, su mokiniais (atskiromis klasėmis) bendravo psichologas E. Karmaza, taip pat socialinio emocinio ugdymo užsiėmimus vedė „Juodos avies“ specialistės.

Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo rezultatai

Metai	Lietuvių kalba (surinktų taškų vidurkis)	Matematika (surinktų taškų vidurkis)
2016 m.	45,4	25,2
2017 m.	49	20,6

2018 m.	43,1	20,4
2019 m.	33,8	15,9

Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo rezultatai rodo, kad surinktų taškų vidurkis mažėja, todėl turi būti skiriamas didesnis dėmesys kiekvieno mokinio individualiai pažangai.

12. Mokyklos-daugiafunkcio centro ugdymo **prioritetas** – plėtoti kiekvieno mokinio bendrąsias kompetencijas, individualizuojant ir diferencijuojant veiklas ugdymo(si) procese, efektyvinti patirtinį ugdymą, kuris formuotų praktinius įgūdžius, padėtų spręsti gyvenimo ir veiklos problemas, skatintų siekti aukštesnių mokymo(si) rezultatų.

13. Mokytojų taryboje (2019 m. birželio 26 d. posėdžio protokolinis nutarimas Nr. MP-5) priimti susitarimai ir sprendimai dėl:

13.1. mokyklos-daugiafunkcio centro ugdymo tikslo ir uždavinių;

13.2. ugdymo turinio planavimo ir įgyvendinimo stebėsenos:

13.2.1. mokykloje-daugiafunkciame centre rengiami privalomų ir pasirenkamųjų dalykų ilgalaikiai planai (rengia dalykų mokytojai, derina metodinėse grupėse), klasių vadovų, pagalbos mokiniui specialistų planai, neformaliojo ugdymo programos;

13.2.2. ilgalaikiai planai rengiami atsižvelgiant į metodinėse grupėse priimtus nutarimus. Ilgalaikiame plane numatomi ilgalaikiai metų tikslai, uždaviniai, kylantys iš klasės situacijos analizės, stambieji darbo etapai (ciklai), apytikriai paskirstomas laikas. Ilgalaikiame plane numatomas diagnostinis ir apibendrinamasis vertinimas, kontroliniai ir kiti didesnės apimties vertinimo darbai, kuriuos būtina derinti su kitų dalykų mokytojais, iš anksto parengti jiems užduotis. Integruojamųjų programų temos pateikiamos integruojamų temų lentelėje prie ilgalaikių planų ;

13.2.3. ilgalaikiams planams pritariama metodinėse grupėse, iki mokslo metų pradžios (iki 09-01) ir jie pateikiami derinti direktoriaus pavaduotojui ugdymui;

13.2.4. mokomųjų dalykų ilgalaikiai planai, pasirenkamųjų dalykų, neformaliojo švietimo programos rengiamos mokslo metams. Programos specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams rengiamos pusmečiams (individualizuotos) ir metams (pritaikytos);

13.2.5. pamokų planus rengia tik 1–2 metus dirbantys jauni specialistai; mokytojai, kuriems tai nurodė mokyklos vadovai, padarę atitinkamas išvadas dėl mokytojo darbo kokybės arba mokytojai, dėl kurių darbo kokybės gauti tėvų skundai raštu;

13.2.6. programas specialiųjų poreikių turintiems mokiniams pritaiko dalyko mokytojas, atsižvelgdamas į Vilkaviškio rajono Švietimo pagalbos tarnybos ir Vaiko gerovės komisijos rekomendacijas;

13.2.7. neformaliojo švietimo programas rengia dalykų mokytojai ir iki rugsėjo 1 d. pateikia mokyklos direktoriui tvirtinti;

13.2.8. mokyklos-daugiafunkcio centro direktorius iki rugsėjo 1 d. įsakymu tvirtina: mokyklos ugdymo planą bei neformaliojo švietimo programų planus ir skiriamas valandas;

13.2.9. mokytojai suderina su direktoriaus pavaduotoju ugdymui mokomųjų dalykų ilgalaikius planus iki rugsėjo 2 d. Specialiųjų poreikių turintiems mokiniams pritaikytos ir individualizuotos programos derinamos Vaiko gerovės komisijoje iki rugsėjo 2 d. ir pirmąją naujojo pusmečio savaitę;

13.2.10. klasės vadovų veiklos planus rengia klasių vadovai pagal nustatytą formą mokslo metams ir suderina su direktoriaus pavaduotoju ugdymui iki mokslo metų pradžios.

13.3. dalykų mokymuisi skiriamų pamokų skaičiaus konkrečioje klasėje, užtikrinant Bendrosiose programose numatytus mokinių mokymosi pasiekimus (BUP 77 punktas, mokyklos UP 97 punktas);

13.4. ugdymo turinio įgyvendinimo integruojant į jį prevencines ir integruojamąsias programas (mokyklos-daugiafunkcio centro UP 17–22, 24–28 punktai);

13.5. pažintinės, kultūrinės, meninės, kūrybinės ir projektinės veiklos vykdomos mokslo metų eigoje. Jų metu vykdomi projektai, bendradarbiaujama su tėvais, bendruomenėmis. Veiklos gali būti vykdomos muziejuose, teatruose, bibliotekose, kultūros centruose.

13.5.1. 2019–2020 m. m. netradicinio ugdymo dienos įskaičiuojamos į mokymosi dienų skaičių ir skirstomos taip:

Eil. Nr.	Veiklos pavadinimas	Pamokų skaičius	Laikas
1.	Užsienio kalbų diena „Europos langas į pasaulį“	5	2019 m. rugsėjo mėn.
2.	Menų diena	5	2019 m. lapkričio mėn.
3.	Žemės diena	5	2020 m. balandžio mėn.
4.	Sporto ir sveikos gyvensenos diena	5	2020 m. gegužės mėn.
5.	Gamtamokslinio tyrinėjimo diena	5	2020 m. birželio mėn.

13.5.2. 2019–2020 m. m. po pamokų vykdomų, jau tradicinėmis tapusių pažintinių, kultūrinių, meninių, kūrybinių veiklų, laikas perskaičiuojamas į 5 ugdymo dienų laiką:

Eil. Nr.	Veiklos pavadinimas	Pamokų skaičius	Laikas
1.	Kariuomenės dienos minėjimas Alvito savanorių kapinėse	3	2019 m. lapkričio mėn.
2.	Adventinė popietė	2	2019 m. gruodžio mėn.
3.	Kalėdinis karnavalas	3	2019 m. gruodžio mėn.
4.	Minėjimas, skirtas Sausio 13–ajai	1	2020 m. sausio mėn.
5.	Minėjimas, skirtas Vasario 16–ajai	1	2020 m. vasario mėn.
6.	Minėjimas, skirtas Kovo 11–ajai	1	2020 m. kovo mėn.
7.	Aplinkos tvarkymo akcija	2	2020 m. balandžio mėn.
8.	Poezijos skaitymai Kiršuose	3	2020 m. gegužės mėn.
9.	Baigiamasis mokslo metų koncertas	3	2020 m. gegužės mėn.
10.	Minėjimas, skirtas Vilties ir gedulo dienai	1	2020 m. birželio mėn.
11.	Edukacinė klasės išvyka	5	Per mokslo metus

13.6. mokymosi sąlygų sudarymo mokiniams mokytis ne tik klasėje, bet ir įvairiose aplinkose. Mokslo metų eigoje mokytojai, atsižvelgdami į mokomojo dalyko turinį, ne mažiau kaip tris pamokas veda ne klasėje, bet kitose aplinkose. Mokyklos-daugiafunkcio centro mėnesio veiklos plane numatomos pamokų temos ir laikas;

13.7. socialinės–pilietinės veiklos organizavimo (mokyklos-daugiafunkcio centro UP 23.1–23.6 punktai);

13.8. mokinių mokymosi pasiekimų ir pažangos vertinimo (mokyklos-daugiafunkcio centro UP 44–47 punktai, Mokinių mokymosi pasiekimų ir pažangos vertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu mokyklos direktoriaus 2016 m. birželio 20 d. įsakymu Nr. VU-28);

13.9. mokymosi pagalbos teikimo mokiniui (mokyklos-daugiafunkcio centro UP 52–56 punktai);

13.10. mokymosi krūvio reguliavimo (mokyklos-daugiafunkcio centro UP 29–43 punktai);

13.11. neformaliojo vaikų švietimo pasiūlos ir organizavimo (mokyklos-daugiafunkcio centro UP 57–66 punktai);

13.12. laikinųjų mokymosi grupių sudarymo (mokyklos-daugiafunkcio centro UP 75–76 punktai);

13.13. dalykų mokymo intensyvinimo (mokyklos-daugiafunkcio centro UP 49–51.2 punktai);

13.14. bendradarbiavimo su mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais) dėl:

13.14.1. informacijos pateikimo elektroniniame dienyne apie vaiko mokymosi pasiekimus;

13.14.2. pagirtino ar negatyvaus mokinio elgesio;

13.14.3. individualių mokomųjų dalykų konsultacijų;

13.14.4. atvirų durų dienu, klasės ir visuotinių tėvų susirinkimų (mokyklos-daugiafunkcio centro UP 67–72 punktai);

13.15. pamokų, skirtų mokinio ugdymo poreikiams ir mokymosi pagalbai teikti (mokyklos-daugiafunkcio centro UP 40 punktas);

13.16. kultūros paso renginių organizavimo veiklų.

14. Bendruosiuose ugdymo planuose atsiradus nenumatytiems atvejams, mokykla-daugiafunkcis centras ugdymo proceso metu gali koreguoti mokyklos-daugiafunkcio centro ugdymo planą, atsižvelgdamas į mokymo lėšas ir išlaikydamas minimalų pamokų skaičių dalykų bendrosioms programoms įgyvendinti bei apie tai informuoja Vilkaviškio rajono savivaldybės vykdomąją instituciją (jos įgaliotą asmenį).

15. Ugdymo procesas mokykloje-daugiafunkciame centre organizuojamas pamokų forma. Pamokos trukmė – 45 min, jų metu siekiama ugdymo proceso dalyvių sąveikos, personalizuoto ir savivaldaus mokymosi bei bendrų kalbos ugdymo reikalavimų mokykloje-daugiafunkciame centre.

TREČIASIS SKIRSNIS

MOKYKLOS-DAUGIAFUNKCIO CENTRO UGDYMO TURINIO ĮGYVENDINIMO PLANAVIMAS

16. Mokykla-daugiafunkcis centras, įgyvendindamas pagrindinio ugdymo programas, sudaro sąlygas mokiniui mokytis mokinių, mokinių ir mokytojų, kitų mokyklos-daugiafunkcio centro darbuotojų pagarba vienas kitam grįstoje psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugioje ir sveikoje aplinkoje. Mokykloje-daugiafunkciame centre mokiniui saugia ir palankia ugdymosi aplinka rūpinasi ir mokinio gerovės užtikrinimo klausimus sprendžia mokyklos Vaiko gerovės komisija, kuri vadovaujasi Mokyklos vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. V-579 (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. gegužės 2 d. įsakymo Nr. V-319 redakcija).

17. Mokykla-daugiafunkcis centras, įgyvendindamas mokyklos ugdymo turinį, organizuoja kryptingas sveikos gyvensenos stiprinimo ir prevencines veiklas: į mokomųjų dalykų turinį, 8–10 klasėse į klasės vadovo veiklą integruojamos Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendroji programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. V-941.

18. Mokykla-daugiafunkcis centras įgyvendindamas Ugdymo karjerai programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. V-72 „Dėl Ugdymo karjerai programos patvirtinimo“ rengia mokslo metams profesinio orientavimo ir ugdymo karjerai veiklos planą. Jis rengiamas taip pat vadovaujantis Profesinio orientavimo vykdymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V-1090/A1-314 „Dėl Profesinio orientavimo vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Ugdymas karjerai įgyvendinamas ugdymo proceso metu ir per kitas tikslingai numatytas veiklas: projektinė veikla, patirtiniai vizitai įmonėse, praktinio mokymo centruose. Ugdymo karjerai temos–veiklos integruojamos į 5–10 klasių vadovų veiklos planus, technologijų, ekonomikos ir verslumo mokomųjų dalykų turinį.

19. Mokykla-daugiafunkcis centras, įgyvendindamas mokyklos-daugiafunkcio centro ugdymo turinį, organizuoja kryptingas socialines ir emocines kompetencijas ugdančias prevencines veiklas. Mokykloje 5–8 klasėse vykdoma LIONS QUEST programa „Paauglystės kryžkelės“, kuri integruojama į klasės vadovo veiklą. 5–10 klasėse į mokomųjų dalykų turinį integruojama Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencinė programa, patvirtinta

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-494. Taip sudaromos sąlygos kiekvienam mokiniui nuolat jose dalyvauti, įgyvendinant Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 2 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“. Integruojamų temų sąrašas pridedamas prie mokomųjų dalykų ilgalaikių planų.

20. Nacionalinio saugumo, informacinio raštingumo, verslumo, finansinio raštingumo, antikorupcinio ugdymo temos integruojamos į istorijos, pilietiškumo pagrindų, žmogaus saugos, ekonomikos ir verslumo, informacinių technologijų, technologijų mokomuosius dalykus.

21. Mokykla-daugiafunkcis centras sudaro galimybes mokiniams tarp pamokų užsiimti fiziškai aktyvia veikla, kuri praplečia kūno kultūros pamokų turinį.

22. Mokykla-daugiafunkcis centras, siekdamas nuosekliai ugdyti mokinių kompetencijas, mokyklos ugdymo turinyje susieja formaliąsias ugdymo pamokas (istorija, geografija, pilietinis ugdymas) su neformaliosiomis praktinėmis–pažintinėmis, kultūrinėmis, meninėmis veiklomis (mokyklos UP 13.5 ir 13.6 punktai).

23. Pagrindiniame ugdyme socialinė–pilietinė veikla yra privaloma ugdymo proceso dalis. Ji siejama su mokyklos tikslais, projektais, kultūrinėmis ir socializacijos programomis, tradicijomis, turimais ištekliais ir aplinkos sąlygomis:

23.1. socialinės–pilietinės veiklos kryptys yra pasirenkamos: ekologinė (miestelio), paežerių, paupio, kapinių tvarkymo talkos, mokyklos teritorijos tvarkymas), kraštotyrinė (darbas mokyklos muziejuje, talkos Krašto muziejuje, rengiant šventes), pedagoginė (pagalba draugui likviduojant mokymosi spragas), pilietinė (pilietinių iniciatyvų organizavimas, dalyvavimas rajono ir respublikos jaunimo organizacijų darbe), visuomeninė (klasės ir mokyklos renginių organizavimas, pagalba mokytojams, savanorystė), karitatyvinė (pagalba seniems žmonėms), kūrybinė;

23.2. socialinei–pilietinei veiklai skiriama 10 valandų (pamokų) per mokslo metus (fiksuojamos sudarytoje lentelėje ir el. dienyne);

23.3. organizuojant socialinę–pilietinę veiklą mokykla atsižvelgia į mokinių amžiaus tarpsnių ypatumus, atitinkamą veiklą mokiniams rekomenduoja klasių vadovai, mokytojai, pagalbos mokiniui specialistai;

23.4. socialinė–pilietinė veikla gali būti atliekama pamokinės veiklos dienomis po pamokų, mokinių atostogų metu. Veikla atliekama mokiniui patogiu laiku, neįskaičiuojama į privalomų savaitinių pamokų skaičių;

23.5. socialinės–pilietinės veiklos apskaitą vykdo klasės vadovas. Jis, vadovaudamasis mokinio socialinės veiklos apskaitos duomenimis, iki birželio 7 dienos direktoriaus pavaduotojui ugdymui pateikia socialinės veiklos ataskaitą;

23.6. mokiniui, nesurinkusiam reikiamo valandų skaičiaus, likus 2 savaitėms iki mokslo metų pabaigos, mokyklos administracija nukreipia tuo metu mokyklos bendruomenei svarbiai socialinei veiklai.

24. Etninė kultūrinė programa įgyvendinama vadovaujantis Pagrindinio ugdymo etninės kultūros bendrąja programa ir Vidurinio ugdymo etninės kultūros bendrąja programa, kurios patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. V-651 „Dėl Pagrindinio ugdymo etninės kultūros bendrosios programos ir Vidurinio ugdymo etninės kultūros bendrosios programos patvirtinimo“. Jos temos integruojamos į lietuvių kalbos ir literatūros, muzikos, dorinio ugdymo, dailės, technologijų pamokas, neformalųjį ugdymą, klasės vadovo valandėles skiriant ne mažiau kaip 5 valandas per mokslo metus.

25. Dalykų ar jų turinio dalies integracija ir integruojamųjų pamokų temos bei gebėjimai aptariami metodinėse grupėse.

26. Integruojamos temos ir laikotarpiai nurodomi mokytojų ilgalaikiuose dalykų planuose.

27. Programų integraciją koordinuoja direktoriaus pavaduotojas ugdymui. Visų klasių atitinkamo dalyko mokytojai elektroniniame dienyne fiksuoja datą ir integruojamąją temą, klasių vadovai, vykdamys veiklą, klasių vadovų veiklos planuose įrašo atitinkamą programos turinį;

28. Ugdymo turinio integravimas vykdomas atskirų mokytojų iniciatyva, integruojant kai kurias kelių dalykų temas; apie tokias integruotas pamokas skelbiama mokyklos mėnesio veiklos planuose.

KETVIRTASIS SKIRSNIS MOKYMO SI KRŪVIO REGULIAVIMAS

29. Visiems pagal pagrindinio ugdymo programą besimokantiems mokiniams skiriamas minimalus privalomų savaitinių pamokų skaičius, nurodytas Bendrųjų ugdymo planų 77 punkte.

30. Pagrindinio ugdymo programos mokiniui negali būti daugiau kaip 7 pamokos per dieną.

31. Mokiniams per dieną skiriamas ne daugiau kaip vienas kontrolinis darbas, apie kurį mokiniai informuojami ne vėliau kaip prieš savaitę. Kontrolinio darbo datos ir temos įrašomos į elektroninį dienyną.

32. Kontroliniai darbai nerašomi paskutiniąją mokslo metų savaitę, pirmą dieną po atostogų.

33. Diagnostiniai darbai rašomi mokslo metų pradžioje, po ugdymo turinio pakartojimo. Mokykla dalyvauja Nacionaliniame mokinių pasiekimų patikrinime: 6 klasės mokiniai rašo testus iš gimtosios kalbos (rašymas ir skaitymas) ir matematikos; 8 klasės mokiniai mokslo metų pabaigoje rašo matematikos ir gamtos mokslų testus.

34. Atostogų laikotarpiu mokiniams namų darbai neskiriami.

35. Namų darbų skyrimą atskiros klasės mokiniams joje dirbantys mokytojai derina tarpusavyje.

36. Mokiniui, išvykstant mokytis į sanatorijos mokyklą ar stacionarią asmens sveikatos priežiūros įstaigą, tėvai mokyklos direktoriui pateikia gydytojo siuntimo kopiją ir prašymą dėl išvykimo gydytis. Direktorius rašo įsakymą apie laikiną mokinio išvyką gydytis ir mokytis.

37. Namų darbų krūvius kontroliuoja direktoriaus pavaduotojas ugdymui ir klasių vadovai, organizuodami mokinių ir tėvų (globėjų, rūpintojų) apklausas.

38. 5 klasės mokiniams, atsižvelgus į tėvų (globėjų, rūpintojų) prašymus dėl pasirenkamojo dalyko mokymo, skiriamas didesnis pamokų skaičius už minimalų privalomų pamokų skaičių dalykams (27 sav. pamokos).

39. Mokykla-daugiafunkcis centras užtikrina, kad namų darbai:

39.1. atitiktų mokinio galias;

39.2. būtų naudingi grįžtamajai informacijai apie mokinio mokymąsi gauti, tolesniam mokymuisi;

39.3. nebūtų skirti dėl įvairių priežasčių neįvykusių pamokų turiniui įgyvendinti;

39.4. mokiniams, kurie mokosi pagal pagrindinio ugdymo programą ir negali tinkamai atlikti namų darbų dėl nepalankių socialinių, ekonominių, kultūrinių sąlygų namuose, yra sudaromos sąlygos juos atlikti mokykloje po pamokų.

40. Mokymosi pagalbai skiriamos trumpalaikės ir ilgalaikės konsultacijos. Trumpalaikių konsultacijų (trumpesnių už pamokos trukmę) dažnumas priklauso nuo mokantis kylančio mokymosi poreikio išsiaiškinti neaiškumus. Jos neįskaitomos į mokinio mokymosi krūvį. Ilgalaikės (trukmė lygi pamokos trukmei) konsultacijos organizuojamos per visą mokyklos nustatytą mokymosi trukmės periodą. Mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) raštiškai ir elektroniniame dienyne informuojami apie mokiniui siūlomą suteikti mokymosi pagalbą.

41. Mokinys, jeigu pageidauja, mokyklos vadovo įsakymu gali būti atleidžiamas nuo dalies ar visų pamokų lankymo tų dalykų:

41.1. kurių jis yra nacionalinių ar tarptautinių olimpiadų, konkursų einamaisiais mokslo metais nugalėtojas;

41.2. kurių mokosi formalųjį švietimą papildančio ugdymo mokyklose (muzikos, dailės, menų, sporto ir kitose) pagal formalųjį švietimą papildančio ugdymo programas (ar yra jas baigęs);

41.3. kurių mokosi pagal kitas neformaliojo vaikų švietimo programas.

42. Sprendimas priimamas dalyko, nuo kurio pamokų mokinys atleidžiamas, mokytojui susipažinus su formalųjį švietimą papildančio ugdymo programų ar kitų neformaliojo švietimo programų turiniu, kuris turi derėti su Bendrųjų programų turiniu. Programas ar jų nuorodas mokyklai pateikia mokinys ar mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) kartu su prašymu dėl atleidimo nuo to dalyko pamokų iki mokyklos sprendimu numatomos datos.

43. Mokinys, atleistas nuo kurių nors menų, fizinio ugdymo ar kitų sričių dalykų pamokų, jų metu gali užsiimti kita ugdomąja veikla arba mokytis individualiai. Mokykla užtikrina nuo pamokų atleistų mokinių saugumą ir užimtumą. Jeigu šios pamokos pagal pamokų tvarkaraštį yra pirmosios ar paskutinės, mokiniai mokyklos sprendimu gali į mokyklą atvykti vėliau arba išvykti anksčiau. Apie tai mokykla informuoja tėvus.

PENKTASIS SKIRSNIS MOKINIŲ MOKYMO SI PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

44. Vertinant mokinių pasiekimus ir pažangą vadovaujamosi Ugdymo programų aprašu, Pagrindinio ugdymo bendrosiomis programomis, Nuosekliojo mokymosi pagal bendrojo ugdymo programas tvarkos aprašu, Mokinių mokymosi pasiekimų ir pažangos vertinimu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-1309 „Dėl Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų aprašo patvirtinimo“, Geros mokyklos koncepcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-1308, Mokinių mokymosi pasiekimų ir pažangos vertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu mokyklos direktoriaus 2016 m. birželio 20 d. įsakymu Nr. VU-28 ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimą.

45. Mokyklos-daugiafunkcio centro ugdymo procese derinamas formuojamasis, diagnostinis ir apibendrinamasis vertinimas.

46. Mokinių pasiekimams ir pažangai vertinti ir įsivertinti naudojami pažymiai (10 balų vertinimo sistema), komentarai, kaupiamieji taškai, testų ir kontrolinių darbų aplankalai.

47. 5–10 klasių mokinių žinių vertinimas fiksuojamas elektroniniame dienyne.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS UGDYMO DIFERENCIJAVIMAS IR DALYKŲ MOKYMO INTENSYVINIMAS

48. Ugdymo diferencijavimo tikslas – sudaryti sąlygas kiekvienam mokiniui sėkmingai mokytis.

48.1. Mokykla-daugiafunkcis centras sudaro galimybę rinktis antrąją užsienio kalbą iš dviejų užsienio kalbų – rusų k. ir vokiečių k. Antrosios užsienio kalbos, gavus tėvų prašymus raštu ir skiriant 1 pamoką iš pasirenkamųjų dalykų valandų, pradedama mokytis 5 klasėje.

48.2. ugdymo diferencijavimą pamokoje taiko kiekvieno dalyko mokytojas, numatydamas ugdymo tikslus ir uždavinius, turinį, metodus ir priemones. Pamokoje persikirstydamas grupes mokytojas privalo nepažeisti etikos principų, neturi daryti žalos mokinio savivertei, mokinių santykiams klasėje ir mokykloje;

48.3. direktoriaus pavaduotojas ugdymui analizuoja, kaip ugdymo procese įgyvendinamas diferencijavimas, individualizavimas, kokį poveikį jis daro mokinių pasiekimams ir pažangai ir aptaria metodinėse grupėse.

49. Mokykla-daugiafunkcis centras, priimdamas sprendimą dėl dalykų mokymo intensyvinimo atsižvelgė į mokinių mokymosi poreikius, lėšų taupymą ir mokinių krūvio mažinimą.

50. Sudarant pamokų tvarkaraščius 2 pamokos per dieną to paties dalyko gali būti skiriamos 5–10 klasėse.

51. Mokykla-daugiafunkcis centras intensyvina atskirų dalykų mokymą:

51.1. informacinių technologijų 7 klasėje mokyti visus mokslo metus (bendrojo programos kurso dalykų), 8 klasėje neskiriant valandos, bet praktinę kurso dalį integruojant į gimtosios kalbos, užsienio kalbos, istorijos, matematikos dalykus. Apie įgytus informacinių technologijų gebėjimus įrašą elektroniniame dienyne privalo įrašyti to dalyko mokytojas.

SEPTINTASIS SKIRSNIS MOKYMO SI PAGALBOS TEIKIMAS MOKINIUI, BESIMOKANČIAM PAGAL PAGRINDINIO UGDYMO PROGRAMĄ

52. Už mokymosi pagalbos teikimo organizavimą ir už mokymosi pasiekimų gerinimą mokykloje atsakingas direktoriaus pavaduotojas ugdymui, dalyko pamokoje – mokytojas.

53. Mokinių pasiekimai ir pagalbos veiksmingumas analizuojami bei aptariami 3 kartus per mokslo metus pasibaigus trimestrams ir ugdymo procesui.

54. Mokymosi pagalba mokykloje-daugiafunkciame centre teikiama kiekvienam mokiniui, kuriam ji reikalinga:

54.1. dėl ligos ar kitų priežasčių praleidusiam dalį pamokų;

54.2. gavusiam nepatenkinamą atsiskaitomųjų ar kitų užduočių įvertinimą;

54.3. gavusiam kelis iš eilės nepatenkinamus kurio nors dalyko įvertinimus;

54.4. jei pasiekimų lygis (vieno ar kelių dalykų) žemesnis, nei numatyta Pagrindinio ugdymo bendrosiose programose, ir mokinys nedaro pažangos;

54.5. jei Nacionalinio pasiekimų patikrinimo metu nepasiekiamas patenkinamas lygis;

54.6. jei jo pasiekimai yra aukščiausio lygmens ir (ar) jei jis siekia domėtis pasirinkta mokymosi sritimi.

55. 5–10 klasių mokiniai dalyko spragoms likviduoti turi galimybę konsultuotis su visų mokomųjų dalykų mokytojais.

56. Esant poreikiui, o specialiųjų poreikių mokiniams visus mokslo metus, teikiama logopedo, psichologo, socialinio pedagogo, specialiojo pedagogo, visuomenės sveikatos priežiūros specialisto, mokytojo padėjėjo pagalba.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO ORGANIZAVIMAS MOKYKLOJE- DAUGIAFUNKCIAME CENTRE

57. Neformalusis vaikų švietimas organizuojamas, atsižvelgiant į jau susiklosčiusias mokyklos tradicijas, mokinių poreikius, galimybes, valandas pirmiausia skiriant mokinių labiausiai pageidaujamos programoms. Neformaliojo švietimo valandų skaičius nustatomas proporcingai būrelį lankančių mokinių skaičiui bei atsižvelgiant į veiklos specifiką. 2019–2020 mokslo metais 5–10 klasių mokiniams neformaliam švietimui skiriamos 5 valandos.

58. Itin gabiems mokiniams siūloma rinktis Vilkaviškio neformaliojo švietimo įstaigas, kuriose jie gali gilinti pageidaujamo dalyko žinias.

59. Neformaliojo švietimo veikla mokiniams laisvai pasirenkama. 2019–2020 m. m. vykdomos šios neformaliojo švietimo programos:

Eil. Nr.	Būrelio pavadinimas	Gebėjimų ugdymas	Valandų skaičius
1.	Sporto „Jaunieji futbolininkai“	Sportinių	1
2.	Sporto „Judrieji žaidimai“	Sportinių	1
3.	Floristikos „Gamtos paslaptys“	Meninių, kūrybinių	1
4.	Muzikos „Su daina“	Meninių, kūrybinių	1
5.	Šokio „Šokio ritme“	Meninių, kūrybinių, sportinių	1
Iš viso			5

60. Neformaliojo švietimo veikla įrašoma į atskirą, iki rugsėjo 2 dienos sudarytą neformaliojo švietimo tvarkaraštį.

61. Mokiniai neformaliojo švietimo užsiėmimus renkasi ir mokytojai mokinių sąrašus tikslina iki rugsėjo 6 dienos.

62. Atsižvelgiant į nedidelį mokinių skaičių klasėse minimalus mokinių skaičius grupėje – 8 mokiniai, neformaliojo švietimo grupes formuojant iš gretimų ar to paties koncentro mokinių.

63. Neformaliojo švietimo programą parengęs mokytojas teikia direktoriui tvirtinti iki rugsėjo 3 dienos.

64. Mokykla-daugiafunkcis centras, kiekvienų mokslo metų pabaigoje, bendradarbiaudama su mokyklos mokinių savivaldos institucija, įvertina ateinančių mokslo metų mokinių neformaliojo švietimo poreikius, juos tikslina mokslo metų pradžioje ir, atsižvelgdama į juos, siūlo neformaliojo švietimo programas.

65. Neformaliojo švietimo užsiėmimai fiksuojami elektroniniame dienyne. Neformaliojo vaikų švietimo programose dalyvaujantys mokiniai registruojami Mokinių registre.

66. Valandos nustatomos kiekvienai neformaliojo ugdymo programai visiems mokslo metams.

DEVINTASIS SKIRSNIS **MOKYKLOS-DAUGIAFUNKCIO CENTRO IR MOKINIŲ TĖVŲ (GLOBĖJŲ,** **RŪPINTOJŲ) BENDRADARBIAVIMAS**

67. Tėvai (globėjai, rūpintojai) apie vaikų būklę ir ugdymosi poreikius, pažangą, lankomumą ir elgesį informuojami elektroniniame dienyne – ne rečiau kaip kartą per savaitę.

68. Mokytojai, pastebėję problemas (nenorą mokytis, nepareigingumą, namų darbų neatlikimą, blogą pamokų lankymą ir t. t.), iš karto teikia informaciją telefonu (komentarai – žodžiu) ir elektroniniame dienyne (komentarai, pastabos – raštu), ką reikia tobulinti, kaip tai atlikti, kad būtų pasiekti mokymosi uždaviniai. Informacija tėvams raštu ar žodžiu teikiama ir apie pozityvius dalykus.

69. Tėvai (globėjai, rūpintojai) turi padėti mokyklai spręsti problemas, susijusias su vaiko mokymo(si) pasiekimų gerinimu.

70. Plačiau apie mokinių pasiekimus tėvai (globėjai, rūpintojai) gali sužinoti iš individualaus pokalbio su mokytoju, klasės vadovu. Individualių konsultacijų grafikas skelbiamas elektroniniame dienyne.

71. Gegužės mėnesį, tėvams (globėjams, rūpintojams) organizuojamos atvirų durų dienos, kurių metu dėl vaikų mokymosi galimybių teikiamos individualios konsultacijos.

72. Tėvų susirinkimai, kuriuose aptariama klasės mokinių pažanga ir pasiekimai, organizuojami po ugdymo rezultatų aptarimo Mokytojų tarybos posėdžiuose: lapkričio, kovo, gegužės mėnesiais.

DEŠIMTASIS SKIRSNIS **ASMENŲ, BAIGUSIŲ UŽSIENIO VALSTYBĖS AR TARPTAUTINĖS ORGANIZACIJOS** **PAGRINDINIO, VIDURINIO UGDYMO PROGRAMOS DALĮ AR PRADINIO,** **PAGRINDINIO UGDYMO PROGRAMĄ, UGDYMO ORGANIZAVIMAS**

73. Planuojamu laikotarpiu tokių mokinių nėra. Atvykus bus informuota savivaldybės vykdomoji institucija (Švietimo, kultūros ir sporto skyrius) bei siekiama veiksmingai reaguoti į atvykusių mokytiis asmenų poreikius ir, bendradarbiaujant su jų tėvais (globėjais ir rūpintojais) ar teisėtais atstovais, sudaryti mokiniams galimybes sklandžiai integruotis į Lietuvos švietimo sistemą (bus vadovaujamosi BUP 44–45 punktais).

VIENUOLIKTASIS SKIRSNIS **MOKYMOSI ORGANIZAVIMAS IŠLYGINAMOSIOSE KLASĖSE AR GRUPĖSE**

74. Mokykloje-daugiafunkciame centre neorganizuojamas mokymas išlyginamosiose klasėse.

**DVYLIKTASIS SKIRSNIS
LAIKINŲJŲ MOKYMO SI GRUPIŲ SUDARYMAS**

75. Mokyklos-daugiafunkcio centro ugdymo turiniui įgyvendinti klasės nedalijamos į grupes.

**TRYLIKTASIS SKIRSNIS
UGDYMO ORGANIZAVIMAS JUNG TIN ĖSE KLAS ĖSE**

76. Mokykloje-daugiafunkciame centre neorganizuojamas mokymas jungtinėse klasėse.

**KETURIOLIKTASIS SKIRSNIS
MOKYMO NAMIE ORGANIZAVIMAS**

77. 2019–2020 m. m. mokinių mokymasis namie nenumatomas. Esant reikalui, mokiniui, negalinčiam mokytis bendrojo ugdymo mokykloje, bus sudarytos sąlygos mokytis švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka ir parengtas mokyklos-daugiafunkcio centro UP papildymas.

**III SKYRIUS
PAGRINDINIO UGDYMO PROGRAMOS VYKDYMAS**

**PIRMASIS SKIRSNIS
PAGRINDINIO UGDYMO PROGRAMOS VYKDYMAS**

78. Adaptacinis laikotarpis:

78.1. vieno mėnesio adaptacinis laikotarpis skiriamas pradedantiems mokytis pagal pagrindinio ugdymo programą mokiniams ir visiems naujai atvykusiems mokiniams;

78.2. rugsėjo mėnesį direktoriaus pavaduotojas ugdymui ir klasės vadovas penktokus ir naujai atvykusius mokinius bei jų tėvus supažindina su ugdymo proceso organizavimu, ugdymo programų reikalavimais;

78.3. pirmąjį mokslo metų mėnesį minėtų mokinių pasiekimai kontroliniais darbais netikrinami, pažymiais mokinių pasiekimai ir pažanga nevertinama. Norėdamas išsiaiškinti mokinių ugdymo(si) pasiekimus, mokytojas taiko individualius mokinių pažinimo metodus, formuojamąjį vertinimą;

78.4. pradėjus mokinius vertinti pažymiais, spalio mėnesį, nerašomi neigiami įvertinimai;

78.5. rugsėjo 2 dieną klasės vadovas penktokus ir naujai atvykusius mokinius supažindina su kabinetine sistema, pamokų tvarkaraščiu, jų galimų laikinų keitimų tvarka;

78.6. dalykų mokytojai per pirmąsias pamokas supažindina mokinius Mokinių mokymosi pasiekimų ir pažangos vertinimu, patvirtintu mokyklos direktoriaus 2016 m. birželio 20 d. įsakymu Nr. VU-28;

78.7. klasės vadovas kartu su pavaduotoju ugdymui ir socialiniu pedagogu per pirmąjį trimestrą atlieka reikalingus adaptacinius tyrimus, su išvadamis supažindina dalykų mokytojus, tėvus;

78.8. ypatingas mokytojų dėmesys skiriamas penktokų amžiaus savitumo pažinimui, ugdymo turinio atrinkimui bei pateikimui, darbo formų ir metodų parinkimui.

79. Mokykla-daugiafunkcis centras, formuodama ir įgyvendindama mokyklos ugdymo turinį, ugdymo proceso dalį organizuoja ne pamokų forma (mokyklos-daugiafunkcio centro UP 13.5 ir 13.6 punktai).

ANTRASIS SKIRSNIS

DALYKŲ SRIČIŲ UGDYMO TURINIO ĮGYVENDINIMO YPATUMAI

80. Pagrindinio ugdymo programą sudaro šios ugdymo sritys:

81. Dorinis ugdymas. Dorinio ugdymo dalyką mokiniui iki 14 metų parenka tėvai (globėjai, rūpintojai), o nuo 14 metų mokinys savarankiškai renkasi vieną dalyką – tikybą arba etiką. Savo apsisprendimą mokinys (jo tėvai, globėjai, rūpintojai) gali keisti tik pabaigęs 6 ir 8 klasę. Prašymas raštu pateikiamas mokyklos-daugiafunkcio centro direktoriui ne vėliau kaip iki birželio 10 dienos. 2019–2020 m. m. atsižvelgiant į pageidavimus 5-10 klasėse bus mokoma Romos katalikų tikybos.

82. Lietuvių kalba ir literatūra. Apsvarsčius rekomendacijas metodinėse grupėse, nutarta viena iš prioritetinių ugdymo sričių laikyti rūpinimąsi lietuvių kalbos ugdymu per visų dalykų pamokas:

82.1. visų dalykų rašto darbuose taisyti rašybos ir gramatines klaidas;

82.2. skirti papildomų taškų, balų, jeigu taisomame darbe nėra klaidų, rašoma laikantis kalbos reikalavimų;

82.3. komunikavimo, skaitymo gebėjimus ugdyti visų dalykų pamokose, integruojant komunikavimo integruojamosios programos temas;

82.4. rengiantis pamokoms numatyti 5–10 minučių pamokos laiko, kuris bus skiriamas mokiniams raštu ar žodžiu išreikšti savo mintis;

82.5. mokiniams, kurie nepasiekia lietuvių kalbos pagrindinio ugdymo bendrojoje programoje numatyto lygio 5–10 klasėse, sudaromi individualūs planai vieno trimestro laikotarpiui ir skiriamos trumpalaikės konsultacijos, suderinus su mokiniu ir jo tėvais bei klasės vadovu.

83. Jei mokykloje-daugiafunkciame centre atsirastų mokinių, atvykusių iš kitų valstybių, mokyti lietuvių kalbos jiems būtų sudaryti individualūs ugdymo planai; skiriamos papildomos pamokos, konsultacijos.

84. Užsienio kalba. Pirmoji užsienio kalba mokykloje – anglų kalba:

84.1. anglų kalbos bendroji programa 5–6 klasėse orientuota į A2, o 7–10 klasėse – į B1 kalbos mokėjimo lygį pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis;

84.2. antrosios užsienio kalbos (vokiečių k. arba rusų k.), gavus tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimus raštu ir pritarus Mokytojų tarybai skiriant 1 pamoką iš pasirenkamųjų dalykų valandų, pradėti mokyti 5 klasėje;

84.3. antrosios užsienio kalbos bendroji programa 5–6 klasėse orientuota į A1, o 7–10 klasėse – į A2 kalbos mokėjimo lygį pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis.

85. 10 klasėje organizuojamas užsienio kalbų pasiekimų patikrinimas naudojantis centralizuotai parengtais kalbos mokėjimo lygio nustatymo testais (pateikiamais per duomenų perdavimo sistemą KELTAS).

86. Pagrindinio ugdymo programoje užtikrinamas pradėtų mokytis užsienio kalbų mokymosi tęstinumas.

87. Matematika. Atsižvelgus į mokinių ugdymosi rezultatus, mokiniams nepasiekiantiems pagrindinio ugdymo programose numatyto patenkinamo lygio 5–10 klasėse, teikiamos trumpalaikės konsultacijos. Taip pat mokykloje įgyvendinamas 5–7 klasių mokiniams iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų finansuojamas projektas „Matematikos pasiekimų gerinimas tobulinant ugdymo turinį“. Projekto veiklos orientuotos į mokinius ir mokytojus, siekiant kiekvieno mokinio asmeninės pažangos.

88. Ugdymo procesą siekiama individualizuoti ir diferencijuoti. Atsižvelgiant į mokinių gebėjimus pateikiamos įvairesnės, įdomesnės, įvairaus sunkumo ir sudėtingumo užduotys, naudojamos nacionalinių olimpiadų, konkurso „Kengūra“ užduotimis ir kitais šaltiniais.

89. Tikslingai naudojamos informacinės komunikacinės technologijos, skaitmeninės mokomosios priemonės matematiniam ugdymui.

90. Informacinės technologijos:

90.1. dalykas dėstomas 5–7 klasėse. 7 klasėje pirmą pusmetį pamokos skiriamos informacinių technologijų bendrosios programos kursui (apie 50 procentų metinių pamokų), o antrą pusmetį informacinių technologijų mokoma integruotai su kitais dalykais (kiti 50 procentų pamokų) (UP 51 punktas). Siekiant mažinti mokinių mokymosi krūvį 8 klasės mokiniai mokomi integruojant informacinių technologijų pagrindus į gimtosios kalbos, istorijos, matematikos dalyko pamokas. Kadangi dalykų mokytojai turi pakankamai skaitmeninio raštingumo gebėjimų, pamokoje dirba vienas mokytojas ir dalyko dienyne nurodo integruojamą informacinių technologijų temą.

90.2. 10 klasės informacinių technologijų kursą sudaro privalomoji dalis ir viena iš pasirenkamųjų programavimo pradmenų, kompiuterinės leidybos pradmenų arba tinklalapių kūrimo pradmenų modulių. Modulį renkasi mokinys I pusmečio pabaigoje.

91. Gamtos mokslai. Gamtamoksliniai tyrimai atliekami stebint, analizuojant, eksperimentuojant, modeliuojant ar vykdant kitas praktines veiklas. Skatinamas mokinių bendradarbiavimas ir komandinis darbas.

92. Mokykla-daugiafunkcis centras užtikrina, kad eksperimentiniams ir praktiniams įgūdžiams ugdyti būtų skiriama ne mažiau kaip 30–40 procentų dalykui skirtų pamokų per mokslo metus. Atliekant gamtamokslinius tyrimus naudojamos turimomis mokyklinėmis priemonėmis, taip pat lengvai buityje ir gamtoje randamomis ir pasigaminamomis priemonėmis, edukacinėmis erdvėmis. Nesant sąlygų atlikti eksperimentus mokykloje, sudaromos sąlygos juos atlikti kitose tam tinkamose aplinkose.

93. Technologijos:

93.1. mokiniai, kurie mokosi pagal pagrindinio ugdymo programos pirmąją dalį (5–8 kl.), kiekvienoje klasėje mokomi, proporcingai paskirstant laiką tarp: mitybos, tekstilės, konstrukcinių medžiagų ir elektronikos technologijų programos;

93.2. mokant technologijų 7 klasėje mitybai ir tekstilei skiriama iki 18 val., konstrukcinėms medžiagoms 12–26 val., elektronikai 10–14 val.; mokant technologijų 8 klasėje mitybai ir tekstilei skiriama iki 10 val., konstrukcinėms medžiagoms 11 val., elektronikai 5–7 val.

93.3. pagal pagrindinio ugdymo programos antros dalies programas besimokantiems mokiniams siūloma rinktis technologijų programas: konstrukcinės medžiagos, tekstilė, mityba, dizainas, medžio apdirbimas, dailieji amatai.

94. Socialiniai mokslai:

94.1. Istorija ir pilietiškumo pagrindai:

94.1.1. laisvės kovų istorijai skiriama 18 pamokų: dalis temų integruojama į istorijos, lietuvių kalbos ir pilietiškumo pagrindų pamokas; dalis – įgyjama dalyvaujant pilietiškumo akcijose ir kitose veiklose;

94.1.2. 5–6 klasės istorijos kurso eiliškumas: 5-os klasės kursas pradedamas dėstyti nuo Lietuvos istorijos, 6 klasės kursas – nuo Pasaulio istorijos;

94.2. siekiant gerinti valstybės ir gimtojo krašto pažinimą, atsižvelgiant į esamas galimybes istorijos, geografijos ir pilietiškumo pagrindų mokymą 10%–20% pamokų organizuoti netradicinėje aplinkoje (parkuose, muziejuose, lankytinuose objektuose). Į šių dalykų turinį taip pat integruojamos Lietuvos ir pasaulio realijų, nacionalinio saugumo ir gynybos pagrindų temos, informaciniai ir kibernetiniai karai bei kitos panašios temos.

95. Fizinis ugdymas:

95.1. įgyvendinant pagrindinio ugdymo bendrąją programą 5 klasės mokiniams iš fiziniam ugdymui skirtų valandų 1 savaitinė pamoka skiriama šokiui (netradicinis fizinis aktyvumas).

95.2. siekiant skatinti mokinių fizinį aktyvumą, sveikatinimą, ugdymo proceso metu pagal galimybes organizuojamos judriosios pertraukos, fiziniam aktyvinimui skirtos veiklos;

95.3. mokiniams, atleistiems nuo fizinio ugdymo pamokos konkrečią dieną (dėl tam tikrų sveikatos sutrikimų) mokytojas siūlo kitą veiklą: stalo tenisą, šaškes, šachmatus;

95.4. mokiniai, laikinai atleisti nuo fizinio ugdymo pamokų dėl ligos, dalyvauja pamokoje atlikdami teorines ar kitokias mokytojo nurodytas užduotis, kurių atlikimas atitinka jų sveikatos būklę.

96. Meninis ugdymas

96.1. Meninio ugdymo dalykus sudaro dailės, muzikos ir šokio dalykai;

96.2. Menų dalykų mokymas integruojamas ir į neformaliojo švietimo programas;

97. Pagrindinio ugdymo programai įgyvendinti skiriamas pamokų skaičius per savaitę 2019–2020 mokslo metais:

Klasė	5	6	7	8	Iš viso 5-8 kl.	9	10	Iš viso 10 kl.	Iš viso 5-10 kl.
Dorinis ugdymas (tikyba)	1	1	1	1	4	-	1	1	5
Kalbos									
Lietuvių kalba ir literatūra	5	5	5	5	20	-	4	4	24
Užsienio k. (anglų k.)	3	3	3	3	12	-	3	3	15
Užsienio k. (rusų k.)	-	2	2	2	6	-	2	2	8
Matematika ir informacinės technologijos									
Matematika	4	4	4	4	16	-	4	4	20
IT	1	1	1	-	3	-	1	1	4
Gamtamokslinis ugdymas									
Gamta ir žmogus	2	2	-	-	4	-	-	-	4
Biologija	-	-	2	1	3	-	2	2	5
Chemija	-	-	-	2	2	-	2	2	4
Fizika	-	-	1	2	3	-	2	2	5
Socialinis ugdymas									
Istorija	2	2	2	2	8	-	2	2	10
Pilietiškumo pagrindai	-	-	-	-	-	-	1	1	1
Socialinė-pilietinė veikla	10*	10*	10*	10*	40*	-	10*	10*	50*
Geografija	-	2	2	2	6	-	1	1	7
Ekonomika ir verslumas	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Meninis ugdymas									
Dailė	1	1	1	1	4	-	1	1	5
Muzika	1	1	1	1	4	-	1	1	5
Technologijos, kūno kultūra, žmogaus sauga									
Technologijos	2	2	2	1	7	-	1,5	1,5	8,5
Fizinis ugdymas	3**	3	2	2	10	-	2	2	12
Žmogaus sauga	1	-	-	1	2	-	0,5	0,5	2,5
MINIMALUS pamokų skaičius mokiniui per	26	29	29	30	114	-	31	31	145

savaite									
Pažintinė ir kultūrinė veikla	Integruojama į ugdymo turinį								
Trumpalaikės konsultacijos	Trumpalaikės konsultacijos 5 – 10 klasėse teikiamos atsižvelgus į mokinių ugdymosi rezultatus								
PAMOKOS MOKINIO UGDYMO POREIKIAMS TENKINTI:									
Pasirenkamasis dalykas:									
<i>Rusų kalba</i>	1				1				
Ilgalaikės konsultacijos (lietuvių kalba ir literatūra, matematika)	2								2
MAKSIMALUS pamokų skaičius mokiniui per savaitę	27	29 (30***)	29 (30***)	30 (31***)	115 (118***)	-	31 (32***)	31 (32***)	146 (150***)
Neformalusis ugdymas	5								5

* valandų skaičius per mokslo metus

** 1 pamoka skiriama šokiui

*** jei mokinys lanko ilgalaikes konsultacijas

IV SKYRIUS

MOKINIŲ, TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMO POREIKIŲ (IŠSKYRUS ATSIKANDANČIUS DĖL IŠSKIRTINIŲ GABUMŲ), UGDYMO ORGANIZAVIMAS

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

98. Rengiant ugdymo planą atsižvelgiama į mokinių specialiųjų ugdymo poreikių įvairovę, mokinių ir jų tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimus, Švietimo pagalbos tarnybos išvadas ir rekomendacijas; vadovaujamosi Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. V-1795.

99. 2019–2020 m. m. pagrindinio ugdymo programoje mokosi 6 specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai (1 mokinys pagal pritaikytą ugdymo programą, 3 – pagal individualizuotą).

100. Specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams ugdyti pritaikoma dalykų Bendroji programa. Mokytojas individualizuoja, formuoja ugdymo turinį (integralų, pagal dalykus), numato ugdymosi erdves, parenka tinkamiausias ugdymo organizavimo formas (pamoka, projektinė veikla ar pan.), atsižvelgdamas į kiekvieno mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, mokinio ir jo tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimus, mokyklos Vaiko gerovės komisijos rekomendacijas.

101. Organizuodama mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą mokykla-daugiafunkcis centras atsižvelgia:

101.1. į mokinių specialiųjų ugdymosi poreikių pobūdį, lygį (nedideli, vidutiniai, dideli ir labai dideli), galimai juos sukėlusias priežastis (negalias, sutrikimus, aplinkos veiksniai);

101.2. į mokyklos-daugiafunkcio centro ir tėvų (globėjų, rūpintojų) išipareigojimus, įteisintus mokymo sutartyje;

101.3. ugdymo programą (Bendrąją programą, pritaikytą mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, ar individualizuotą programą);

101.4. turimas mokymo lėšas;

101.5. švietimo pagalbos prieinamumą;

101.6. ugdymosi erdves.

102. Specialiųjų poreikių mokiniai mokosi su visa klase. Pagal Švietimo tarnybos rekomendacijas lanko logopedo, socialinio pedagogo, specialiojo pedagogo pratybas ir psichologo konsultacijas bei mokosi padedant mokytojo padėjėjui.

103. Mokykla-daugiafunkcis centras, sudarydama mokyklos-daugiafunkcio centro, klasės ar specialiųjų ugdymosi poreikių turinčio mokinio individualų ugdymo planą:

103.1. vadovaujasi Bendrajame ugdymo plane pagrindinio ugdymo dalykų programoms įgyvendinti skiriamų ugdymo valandų, nurodytų Bendrojo ugdymo plano 77 punkte skaičiumi;

103.2. išlaiko Bendrajame ugdymo plane nurodytą privalomą mokinio ugdymo valandų skaičių pagrindinio ugdymo programai įgyvendinti;

103.3. užtikrina specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių ugdymo tęstinumą ir nuoseklumą.

ANTRASIS SKIRSNIS INDIVIDUALAUS UGDYMO PLANO RENGIMAS

104. Individualus ugdymo planas rengiamas:

104.1. atsižvelgiant į mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, Švietimo pagalbos tarnybos rekomendacijas, ugdymo programą, ugdymo formą ir mokymo organizavimo būdą;

104.2. kai mokiniui pagal Švietimo pagalbos tarnybos ir mokyklos Vaiko gerovės komisijos rekomendacijas tam tikru laikotarpiu reikia intensyvios švietimo pagalbos.

105. Besimokantį pagal individualizuotą pagrindinio ugdymo programą pagrindinio ugdymo programoje prasidedančių dalykų rekomenduojama mokyti siejant su praktiniais mokinio interesais, kasdiene gyvenimo patirtimi; mokymas gali būti organizuojamas atskiromis veiklomis:

105.1. mokiniui, besimokančiam pagal pagrindinio ugdymo individualizuotą programą, mokyklos ar individualus ugdymo planas sudaromas atsižvelgiant į mokinio intelekto sutrikimą, mokymosi formą, mokymo organizavimo būdus;

105.2. pagrindinio ugdymo individualizuota programa rengiama mokiniui atsižvelgiant į mokinio galias ir gebėjimus ir vadovaujantis Švietimo pagalbos tarnybos rekomendacijomis;

105.3. mokiniui, besimokančiam pagal pagrindinio ugdymo individualizuotą programą dėl neįtakaus intelekto sutrikimo, dalykų programoms įgyvendinti skiriamų savaitinių pamokų skaičius nekoreguojamas; mokiniai mokosi su visa klase, jiems padeda mokytojo padėjėjas, spec. pedagogas;

105.4. mokyklos-daugiafunkcio centro Vaiko gerovės komisijos siūlymu ir raštišku tėvų (globėjų, rūpintojų) pritarimu mokiniui, turinčiam vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių bei turinčiam intelekto sutrikimą, yra mažinamas užsienio kalbos (anglų k.) pamokų skaičius per savaitę (vietoj 3 savaitinių skiriamos 2 pamokos). Vietoj 1 anglų k. pamokos mokiniui teikiamos socialinio pedagogo pratybos.

106. Mokiniui, kuris mokosi pagal pritaikytą bendrojo ugdymo programą, individualaus ugdymo planas sudaromas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 77 punkte dalykų programoms įgyvendinti nurodomų savaitinių pamokų skaičiumi, kuris gali būti koreguojamas iki 20 procentų.

TREČIASIS SKIRSNIS MOKINIŲ, TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMO POREIKIŲ, MOKYMO PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

107. Mokinio, kuriam rekomenduota mokytis pagal Bendrąją programą arba specialiųjų poreikių mokiniui pritaikytą Bendrąją programą, atsižvelgiant į programos pritaikymo

lygi, mokinio mokymosi pažanga ir pasiekimai vertinami vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 23 punkto nuostatomis.

108. Mokinio, kuris mokosi pagal pagrindinio ugdymo individualizuotą programą pažanga ir pasiekimai vertinami vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 23 punkto nuostatomis ir Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu mokyklos direktoriaus 2016 m. birželio 20 d. įsakymu Nr. VU-28.

KETVIRTASIS SKIRSNIS SPECIALIOSIOS PEDAGOGINĖS IR SPECIALIOSIOS PAGALBOS MOKINIAMS TEIKIMAS

109. Psichologinė pagalba, specialioji pedagoginė pagalba, socialinė pedagoginė pagalba, specialioji pagalba teikiamos vadovaujantis Psichologinės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 5 d. įsakymu Nr. V-1215, Specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 8 d. įsakymu Nr. V-1228, Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. ISAK- 941 (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 21 d. įsakymo Nr. V-1393 redakcija), Specialiosios pagalbos teikimo mokyklose (išskyrus aukštąsias mokyklas) tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 8 d. įsakymu Nr. V-1229.

110. Specialioji pedagoginė pagalba teikiama:

110.1. ugdymo proceso metu ar pasibaigus ugdymo procesui, atsižvelgiant į mokinio galias, keliamus ugdymo(si) tikslus, tenkinant jo reikmes. Siekiant įtrauktiems į bendrą ugdymo procesą ir teikiant pagalbą pamokoje, klasėje pasirenkami kuo mažiau stigmatizuojantys ugdymo ir švietimo pagalbos teikimo būdai;

110.2. specialiųjų pratybų forma – individualūs užsiėmimai arba mažomis grupelėmis (2 mokiniai). Mokiniais, turintiems didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, pagalba teikiama per specialiąsias pamokas – pratybas.

111. Specialioji pagalba teikiama ugdymo proceso metu mokytojo padėjėjo.

PENKTASIS SKIRSNIS MOKINIŲ, TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, MOKYMAS NAMIE

112. 2019–2020 m. m. mokykloje-daugiafunkciame centre nenumatomas specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių mokymas namuose, nes planavimo metu tokių mokinių nėra.

113. Esant reikalui, mokiniui, kuris mokosi pagal pritaikytą bendrojo ugdymo programą, mokyti namie mokykla skiria pamokų vadovaudamasi Bendrųjų ugdymo planų 108–110 ir 77 punktais ir Bendrųjų ugdymo planų 6 priedo 8 punktu, 1 ar 2 pamokos gali būti skiriamos specialiosioms pamokoms ar specialiosioms pratyboms.

114. Mokiniui, kuris mokosi pagal individualizuotą pagrindinio ugdymo programą, mokymas namie organizuojamas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 108–110 punktais, 1 ar 2 pamokos gali būti skiriamos specialiosioms pamokoms ar specialiosioms pratyboms.

SUDERINTA
Vilkaviškio r. Alvito
mokyklos-daugiafunkcio centro
Mokyklos tarybos posėdžio
2019 m. rugpjūčio 30 d. protokoliniu nutarimu
(protokolas Nr. MT-3)

SUDERINTA
Vilkaviškio rajono savivaldybės
Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus
vedėja
Alma Finagėjevienė
2019-08-30